

Hürses

GÜNLÜK BAĞIMSIZ EKONOMİ VE POLİTİKA GAZETESİ

Yıl: 31 Sayı: 1

26 MAYIS 2007 CUMARTESİ

'Mükellefler, vergilere karşı tepkili'

İSMMMO tarafından hazırlanan "Vergiye Karşı Mükellef Davranışları" konulu bir araştırmada vergilerin mükellef açısından satın alma güçlerini azaltan bir yük olarak algılandığı belirtilerek "Vergi kayıp ve kaçaklarının nedenlerinden olan mükelleflerin vergi ödeme konusunda isteksizlik nedenlerinin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınarak ortadan kaldırılması gerekir" denildi.

İSTANBUL-AA

İstanbul Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odasının (İSMMMO) "Vergiye Karşı Mükellef Davranışları" araştırmasında, Türkiye'de mükelleflerin büyük çoğunluğunun vergiye karşı tepkili olduğu belirtildi.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümünden Yrd. Doç. Dr. Binhan Elif Yılmaz ve araştırma görevlisi Murat Şeker tarafından hazırlanan araştırmada, vergilerin, bir yandan devlet açısından en önemli gelir kaynağını ifade ettiği, ancak mükellef açısından da satın alma güçlerini azaltan bir yük olarak algılandığı belirtildi. Araştırmada, bu yükün tüm mükellefler tarafından aynı ağırlıkta hissedilmediği vurgulanarak, "Mükellef davranışlarını dikkate almadan vergilere

ilişkin yapılacak yasal düzenlemeler eksik olacaktır. Dolayısıyla vergi kayıp ve kaçaklarının en önemli nedenlerinden biri olan mükelleflerin vergi ödeme konusunda isteksiz davranışları

nın nedenlerinin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınarak ortadan kaldırılması gerekir" denildi. Bu amaçla bütçe gelirlerinin üçte birinin ve toplam vergi gelirlerinin yüzde 41'inin toplandığı İstanbul'da Haziran-Eylül 2006 tarihleri aralığında gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olan bin denekle yapılan anket çalışmasında, devletin vergileme ile bazı kesimler üzerinde olumsuz etkiler bırakabileceği gibi bazı kesimleri teşvik edici, vergisel ödevlerini yerine getirmeyenleri de cezalandırıcı güce sahip olduğu belirtildi. Yüksek geliri denekler için "devlet" kelimesinin daha çok denetimi ifade ettiği, asgari ücretin altındakiler için aynı görüşün geçerli olmadığı vurgulanan araştırmada, her eğitim grubunda "devlet" kelimesinin, öncelikle vergiyi, ikinci sırada denetimi çağrıştırdığı ve eğitim düzeyi düştükçe ceza ile ifade edilmeye başlandığı belirtildi.

Araştırmada, kurumlar vergisi mükellefi firmaların yarısından fazlası için "devlet" kelimesinin vergi anlamına geldiği ve üçte

birlik kısmı için dedenitleme özdeşleştirildiği belirtilerek, "devlet" kelimesinin yeni işletmelerde vergi ile ifadesinin ağırlığını koruduğu, faaliyet süresi arttıkça ağırlığını kaybettiği, bunun yerini ceza ifadesinin aldığı bildirildi.

Firmaların sektörel dağılımına bakıldığında inşaat sektörü dışındaki tüm sektörlerde "devlet" kelimesinin vergiyi çağrıştırdığı, inşaat sektöründe ilk akla gelenin ise denetim olduğu belirtilen araştırmada, stopaja tabi gelir vergisi mükellefi bireylerin yüzde 66'sının devletin vergi ile, yüzde 27'sinin de özelleştirme ile gelir toplaması gerektiğini düşündüğü ifade edildi. Bireylerin yaşı ilerledikçe devletin esas gelir kaynağı olarak vergiyi kullanması gerektiği düşüncesinin ağır bastığı belirtilen araştırmada, verginin, stopaja tabi bireylerin yüzde 31,3'ü için bir vatandaşlık görevi, yüzde 26,8'i için yasal ve zorunlu bir ödeme, yüzde 23'ü için kamu hizmeti karşılığı, yüzde 2,6'sı için bir maliyet unsuru, yüzde 4,1'i için girişimcilik önündeki bir "engel" ve yüzde 10,8'i için de "ha-

raç" anlamına geldiği belirtildi. Vergisini tam ödeyen mükellefin, iyi bir vatandaş olarak görüldüğü ve vergi artışı karşısında bireylerin tüketimlerini kısıtlayacağı ifade edilen araştırmada, firmaların yüzde 38,2'sinin vergi oranlarının artırılması karşısında vergisini tam ve zamanında ödemeye devam edeceklerini, yüzde 25,8'inin ürettiği mala zam yapacağını, yüzde 19,1'inin firmasının kapasitesini daraltacağını, yüzde 6,1'inin işçi çıkartacağını belirttiği bildirildi.

"Kamu harcamaları azalsa, kamu kesiminin payı küçülse", vergiye karşı tepkinin azalacağını düşündüğü belirtilen araştırmada, Türkiye'de mükelleflerin büyük çoğunluğunun vergiye karşı tepkili olduğu, siyasi görüşlerini yansıtan partilerin iktidarlığı döneminde de vergiye tepki duyduğu ifade edildi. İSMMMO araştırmasında, mükelleflerin vergi kaçırma "hırsızlıkla" özdeşleştirirken, deneklerin yarısının vergi kaçırma meslektaşlarını eleştirdiği, aynı zamanda da hak verdiği belirtildi.